

PUBLIKÁCIE ministerstva pre sjednotenie zákonov a organizácie správy VESTNÍK.

Minist. rada JUDr. Josef Fritz:

Unifikační problém jinde a u nás.

Jednou ze životních otázek našeho státu a jeho obyvatelstva jest unifikační problém a jeho vyřešení.¹⁾

V podstatě jde o to, aby v celém státním území zaveden byl pokud možno jednotný právní řád, aby při sjednocování dbalo se poměrů politických, hospodářských, sociálních a jiných, a aby konečně do té doby, než k sjednocení dojde, jak legislativa tak administrativa opíraly se správně o o b a námi převzaté stěžejní právní systémy, systém rakouský i systém uherský.

Problém unifikační nevyskytuje se jen u nás, nýbrž i ve státech jiných, věci nemají se však všude stejně.

V republice R a k o u s k é malý Burgenland, o jehož přivtělení tam šlo, má přece jen význam celkem podřadný, a věc dala se tam proto řešiti v zásadě prostou recepcí práva rakouského v oblasti dříve uherské. I při tomto jednoduchém vyřešení musilo sjednocení přece jen býti odborně připravováno a bylo provedeno teprve postupně. Cestu k němu lze popsati, jak dále uvedeno. Na podzim roku 1919 ustavena byla v bývalém rakouském spolkovém ministerstvu vnitra a vyučování zvláštní komise »Verwaltungsstelle für das Burgenland«, v níž zastoupena byla příslušnými referenty všechna odborná ministerstva. Komisi svěřen byl úkol připravit anexi i unifikaci Burgenlandu. Ke skutečnému obsazení Burgenlandu došlo teprve v roce 1920. Byla z něho utvořena zvláštní spolková zem (Bundesland) v rámci spolkové republiky Rakouské,²⁾ v níž

¹⁾ Srv. na př. i T. G. Masaryk »Světová revoluce«, str. 293: »Problém unifikační přirozeně bude pro všechny osvobozené slovanské národy a státy v popředí...« — Vedle politického sjednocení jde vždy ještě o sjednocení právní, při tomto pak jednak o zásady a případně zvláštní správní aparát, jež pro vyřešení unifikačního úkolu se požizuje, jednak o sjednocení samo v určitých oborech práva. Přítomný článek pojednává jediné o sjednocení právním, jeho zásadách a zvláštních správních orgánech, o právní sjednocení pečujících.

²⁾ Srv. Verordnungen der Bundesregierung vom 22. Juli 1921, Nro. 475 B. G. Bl., womit für das Burgenland Übergangsbestimmungen für die Zeit bis zur endgültigen Einführung der Bundesverfassung im Burgenland getroffen werden (Verfassungübergangsverordnung, B. Ú. B. B.) čl. II. § 1.: »Das Burgenland ist ein selbständiges Bundesland der demokratischen Republik Oesterreich.« Srv. dále zák. č. 202/1922, přílohu »Einstweilige Landesordnung für das Burgenland«, § 1.

ústavním zákonem z 25. ledna 1921, č. 85. B. G. Bl.³⁾ ponecháno v platnosti zatím staré právo uherské⁴⁾, a jako authentický jeho text — text maďarský.⁵⁾ Nové zákony rakouské platily v Burgenlandu nejprve jen tehdy, když pro tuto zem byly výslovně v platnost uvedeny zvláštním nařízením.⁶⁾ Stav po této stránce změnil se však již v roce 1922, kdy novým ústavním zákonem ze dne 7. dubna 1922, č. 202 B. G. Bl.,⁷⁾ byly i pro Burgenland prohlášeny platnými nově vydávané spolkové zákony a nařízení.⁸⁾ Pokud jde o odstranění rozdílnosti práva starého, byly již citovaným ústavním zákonem č. 85/1921 zmocněny úřady ústřední, aby cestou nařizovací měnily staré právo uherské ve směru recepce práva rakouského,⁹⁾ ovšem v dohodě¹⁰⁾ se zmíněnou »Verwaltungsstelle«¹¹⁾ a později, — když tato komise se automaticky rozešla,¹²⁾ — v dohodě se zemskou vládou burgenlandskou,¹³⁾ v jejíž čelo jako zemský hejtman postaven

³⁾ Bundesverfassungsgesetz vom 25. Jänner 1921, Nr. 85 B. G. Bl. über die Stellung des Burgenlandes als selbständiges und gleichberechtigtes Land im Bund und über seine vorläufige Einrichtung.

⁴⁾ Viz zák. 85/1921, § 6., odst. 1.: »Das im Burgenland bisher in Geltung gestandene Recht bleibt bis auf weiteres aufrecht.«

⁵⁾ Viz zák. 85/1921, § 7.: »Soweit im Burgenland die bisherigen Gesetze und sonstigen Vorschriften aufrecht bleiben, gilt ihr ungarischer Wortlaut als authentischer Text, solange nicht eine deutsche Übersetzung dieses Textes von der Bundesregierung als authentisch erklärt wird.«

⁶⁾ Viz zák. 85/1921, § 8.: »Gesetze und sonstigen Vorschriften, die in Oesterreich gesetzmässig kundgemacht sind, gelten für das Burgenland, sobald die ausdrückliche Anordnung (§ 6.), wodurch sie auf das Burgenland erstreckt werden, in Kraft getreten ist.«

⁷⁾ Bundesverfassungsgesetz vom 7. April 1922, Nr. 202 B. G. Bl. womit im Sinne des § 2 des Bundesverfassungsgesetzes vom 25. Jänner 1921, B. G. Bl. Nr. 85 eine einstweilige Landesordnung und eine einstweilige Landtagswahlordnung für das Burgenland erlassen werden (2. Bundesverfassungsgesetz über das Burgenland).

⁸⁾ Viz zák. 202/1922, čl. IX., odst. 2.: »Nach dem Inkrafttreten dieses Bundesverfassungsgesetzes beschlossene Bundesgesetze oder erlassene Verordnungen und sonstige Vorschriften, die im Bundesgesetzblatt kundgemacht werden, gelten, soweit nicht ausdrücklich anders bestimmt wird, auch für das Burgenland.«

⁹⁾ Viz zák. č. 85/1921, § 6., odst. 2.: »Die Bundesregierung ist ermächtigt, jeweils die für das Burgenland geltenden Gesetze und sonstigen Vorschriften im Wege von Verordnungen zu ändern, soweit solche Massnahmen aus Rücksichten der Rechtsangleichung oder aus sonstigen wichtigen Gründen notwendig und unaufschiebbar erscheinen.«

¹⁰⁾ Viz zák. 85/1921, § 6., odst. 3.: »Diese Massnahmen sind unter sorgfältiger Bedachtnahme auf die Interessen der Bevölkerung und auf die reibungslose Überleitung in die neuen Verhältnisse im ständigen Benehmen mit der »Verwaltungsstelle für das Burgenland« zu treffen.«

¹¹⁾ Srv. o ní též zák. č. 85/1921, § 4., odst. 2.

¹²⁾ Srv. zák. č. 202/1922, čl. IV., odst. 2.

¹³⁾ Viz zák. 202/1922, čl. VIII.: »Der Landesregierung stehen nebst den ihr nach der Landesordnung zukommenden Befugnissen auch die der Verwaltungsstelle für das Burgenland durch das Bundesverfassungsgesetz

dřívější přednosta komise Dr. Robert Davy. Unifikační nařízení, — pracovaná samozřejmě též na podkladě vyjádření a dobrozdání různých expertů a komisí odborných, — musila být na konci každého druhého měsíce předkládána ku schválení Národní radě,¹⁴⁾ a ta mohla kdykoli žádati jich neprodlené odvolání.¹⁴⁾ Sjednání právního řádu bylo takto v Rakousku provedeno sice postupně, ale dosti rychle, a tak, že bylo skoro úplně recipováno ve všech důležitějších oborech právo rakouské. Na zvláštní poměry Burgenlandu, hospodářské i sociální, běře postačitelnou měrou ohled zákonodárství zemské, které v některých oborech může doplňovati jednotné právo spolkové, usnesené rakouskou Národní radou nebo vydané ve formě nařízení spolkové vlády.¹⁵⁾

V Itálii¹⁶⁾ provádí se unifikace v zásadě rovněž rozšiřováním právního řádu království do provincií nových, dbá se při tom však toho, aby rozšiřování dalo se postupně, s ohledem na tradice,

vom 25. Jänner 1921, B. G. Bl. Nr. 85, und zwar insbesondere durch § 6., Absatz 3., dann durch die auf Grund des erwähnten Bundesverfassungsgesetzes ergangenen Verordnungen eingeräumten Befugnisse zu.«

¹⁴⁾ Viz zák. č. 85/1921, § 6., odst. 4.: »Die auf Grund des zweiten Absatzes ergangenen Verordnungen sind dem Nationalrat jeweils am Ende jedes zweiten Monats vorzulegen und auf sein Verlangen ausser Kraft zu setzen. Das erstemal sind die Verordnungen am Ende des zweiten Monats vorzulegen, der der Erlassung der ersten derartigen Verordnung folgt.

¹⁵⁾ Ostatní vysvětlení o Rakousku, pokud není doloženo citací zákonného textu, opírá se o informace, dodané úřady.

¹⁶⁾ Podkladem vysvětlení jsou předpisy dále uvedené. Jich texty vzaty z úřední sbírky zákonův a nařízení království italského »Raccolta ufficiale delle leggi e dei decreti del Regno d'Italia«. Čitatelem zlomků udáno jest číslo sbírky, jmenovatelem její ročník. Text rozkazu vrchního velitelství král. italské armády z 19. listopadu 1918 není zatím po ruce. Obsah některých jeho ustanovení naznačen jest v ostatních citovaných předpisech. Při zpracování článku bylo použito těchto předpisů:

1. — l'ordinanza 19. novembre 1918 del capo di stato maggiore del R. esercito;

2. — 1081/1919: decreto Luogotenenziale 4 luglio 1919, col quale e istituito presso la presidenza del Consiglio dei ministri un ufficio centrale per le nuove Provincie del Regno;

3. — 1251/1919: regio decreto 24 luglio 1919, relativo alle attribuzioni dell' Amministrazione civile della Venezia Giulia e della Venezia Tridentina;

4. — 1233/1920: regio decreto 22 luglio 1920 che reca disposizioni per l'amministrazione civile nella Venezia Giulia e nella Venezia Tridentina;

5. — 1234/1920: regio decreto 14 agosto 1920, concernente il funzionamento dell' ufficio speciale istituito presso la presidenza del Consiglio dei ministri, con l'art 5 del R. decreto 22 luglio 1920, n. 1233, per l'amministrazione civile nella Venezia Giulia e nella Venezia Tridentina;

6. — 1322/1920: legge 26 settembre 1920, concernente l'approvazione del Trattato di pace concluso fra l'Italia e l'Austria a San Germano il 10. settembre 1919 e l'annessione al Regno dei territori attribuiti all'Italia;

7. — 1778/1920: legge 19 dicembre 1920, che approva l'annesso Trattato concluso fra il Regno d'Italia e il Regno dei Serbi, Croati e Sloveni;

s ohledem na hospodářské a sociální poměry připojeného území a na jeho posavadní řád právní,¹⁷⁾ při jehož odstraňování postupuje se tedy s náležitou opatrností a rozvahou. Přechod do nových poměrů dál se takto: V listopadu 1918 podřídilo vrchní velitelství král. italské armády¹⁸⁾ civilní správu okupovaného »území mimo hranice království«¹⁹⁾ svojí kontrole, kterou pak vykonávalo prostřednictvím generálního sekretáře a guvernerů. Staré právo ponecháno v platnosti, měněno a doplňováno však potud, pokud toho nové poměry vyžadovaly. V červenci 1919²⁰⁾ zřízen byl při presidiu ministerské rady v Římě centrální úřad pro nové provincie království²¹⁾ se zvláštním přednostou, jmenovaným předsedou ministerské rady²²⁾ (později králem),²³⁾ a s úkolem: býti centrálním výkonným orgánem vlády pro správu nových provincií.²⁴⁾ Úřadu přiznán vliv na činnost jiných ministerstev a to ve směru tom, aby — pokud jde o kraje anektované, — dodržováno bylo jednotné hledisko a brán byl vždy náležitý zřetel na zvláštní poměry nových krajů jak v zákonodárství

8. — 1788/1920: regio decreto 17. dicembre 1920, che provvede alla soppressione del Governatorato per la Dalmazia con la istituzione di un Commissariato civile in Zara;

9. — 1269/1921: regio decreto — legge 31. agosto 1921, relativo alla sistemazione amministrativa delle nuove Provincie, a

10. — 1319/1921: regio decreto 8. settembre 1921, n. 1319, che istituisce le Commissioni consultive per la sistemazione amministrativa dei territori annessi al Regno.

17) Viz níže pozn. 25.

18) Viz citov. rozkaz vrchního velitelství král. ital. armády z 19. listopadu 1918 a srv. též král. dekret 1251/1919, čl. 2., odst. 2.: »Essi hanno tutte le facoltà e i poteri già conferiti ai governatori con l'ordinanza 19. novembre 1918 del capo di stato maggiore del R. esercito...«

19) Srv. cit. místodrž. dekret 1081/1919, čl. 2., odst. 1.: »...territori oltre l'antico confine del Regno.«

20) Viz citov. místodrž. dekret 1081/1919.

21) Viz citov. místodrž. dekret 1081/1919, čl. 1., odst. 1.: »È istituito presso la presidenza del Consiglio dei ministri un Ufficio centrale per le nuove Provincie del Regno.« Srv. i cit. král. dekret 1233/1920, čl. 5., odst. 1.: »Presso la presidenza del Consiglio dei ministri è istituito uno speciale ufficio...« Srv. dále král. dekret 1234/1920, čl. 1., odst. 1.: »L'Ufficio speciale, istituito presso la Presidenza del Consiglio dei ministri con l'art. 5 del R. decreto 22 luglio 1920, n. 1233, reca il titolo: Ufficio centrale per le nuove Provincie del Regno.«

22) Viz citov. místodrž. dekret 1081/1919, čl. 1., odst. 2.: »Il capo dell' Ufficio centrale é nominato con decreto del presidente del Consiglio dei ministri.«

23) Srv. král. dekret 1234/1920, čl. 1., odst. 2.: »Il capo dell' Ufficio centrale, nominato con decreto Reale...«

24) Viz cit. místodrž. dekret 1081/1919, čl. 2., odst. 1.: »Alla diretta dipendenza del presidente del Consiglio dei ministri o per delegazione dello stesso, l'Ufficio centrale per le nuove Provincie esercita i poteri spettanti al Governo nell' amministrazione generale dei territori oltre l'antico confine del Regno.«

tak ve správě.²⁵⁾ Úřadu dána k ruce zvláštní poradní komise,²⁶⁾ svolávaná ke schůzím plenárním do Říma, ke schůzím sekcí též do příslušných území. Sekce měla komise původně jen dvě, adriatickou a tridentinskou,²⁷⁾ později zřízena též sekce pro území zadarské. Komisi mohla býti Ústředním úřadem a prostřednictvím jeho příslušnými ministry předkládána k vyjádření před vyhlášením opatření zásadního rázu, nových provincií se týkající, a příslušelo jí ohledně těchto nových území také právo podávati dobrozdání a návrhy.²⁸⁾ Jejím předsedou byl ministerský předseda, a tento jmenoval též členy komise.²⁹⁾ Poměry komise uspořádal později král. dekret ze 14. srpna 1920, čís. 1234, jehož příslušné články 3, 4. a 5. byly však zrušeny dalším, níže zmíněným král. dekretem z 8. září 1921, čís. 1319,³⁰⁾ zřídilším zvláštní poradní komise pro úpravu správy v územích ke království připojených.³¹⁾ V červenci 1919 přenesena také civilní správa nových provincií z vojenských guvernérů na úředníky civilní, totiž na dva generální civilní komisary v Terstu a Trentu,³²⁾ později též na civilního komisaře v Zada-

²⁵⁾ Viz cit. místodrž. dekret 1081/1919, čl. 2., odst. 2., bod d): »In particolare spetta all' Ufficio centrale: . . . d) di coordinare, dopo l'annessione e la stipulazione del trattato di pace, l'attività dei vari Ministeri per quanto spettò alle nuove Provincie, perché sia assicurata uniformità di criteri e sia tenuto conto, nei singoli provvedimenti, delle particolari condizioni legislative, amministrative, economiche e sociali delle Provincie medesime.«

²⁶⁾ Viz cit. místodrž. dekret 1081/1919, čl. 3., odst. 1. a král. dekret 1234/1920, čl. 3., odst. 1.: »Presso l'Ufficio centrale é costituita una Commissione consultiva.«

²⁷⁾ Viz cit. místodrž. dekret 1081/1919, čl. 5., odst. 1. a 2.: »La Commissione consultiva é convocata in adunanze plenarie, in riunioni di sezioni per la regione adriatica e per la regione tridentina, oppure in Comitati speciali per ragione di materia. — Le convocazioni plenarie avranno luogo a Roma, quelle delle sezioni potranno avvenire nelle rispettive regioni.«

²⁸⁾ Viz cit. místodrž. dekret 1081/1919, čl. 3., odst. 2. a 3.: »Alla stessa potranno essere sottoposti dall' Ufficio centrale o, per suo mezzo, dai competenti Ministeri, prima della promulgazione, i provvedimenti di massima relativi alle nuove Provincie. — Alla Commissione consultiva spetterà di emettere voti e presentare proposte in rapporto a quanto si riferisca ai nuovi territori.«

²⁹⁾ Viz cit. místodrž. dekret 1081/1919, čl. 4., odst. 1.: »Il presidente del Consiglio die ministri nomina i membri della Commissione consultiva e la presiede...«

³⁰⁾ Viz cit. král. dekret 1319/1921, čl. 9.: »Sono abrogati gli articoli 3, 4 e 5 del R. decreto 14 agosto 1920, n. 1234.«

³¹⁾ Viz cit. král. dekret 1319/1921, čl. 1., odst. 1.: »Con le modalità stabilite negli articoli seguenti sono istituite Commissioni consultive per la sistemazione amministrativa dei territori annessi con le leggi 26 settembre 1920, n. 1322 e 19 dicembre 1920, n. 1778.«

³²⁾ Viz cit. král. dekret 1251/1919, čl. 1.: »L'Amministrazione civile nella Venezia Giulia e nelle Venezia Tridentina, é temporaneamente affidata a due commissari generali civili, uno con sede a Trieste e laltro a Trento, ed ai guali spetteranno la vigilanza e l'alta direzione di tutti i servizi civili, governativi e locali.«

ru.³³⁾ ³⁴⁾ Vlastní krok k sjednocení učiněn však teprve zákony z 26. září 1920, čís. 1322 a z 19. prosince 1920, čís. 1778, jimiž schváleny smlouvy, uzavřené v Saint Germain en Laye mezi Itálií a Rakouskem a v Rapallu mezi Itálií a královstvím Srbů, Chorvatů a Slovinců, a jimiž prohlášena také anexe nových provincií království italského. Zákony těmito bylo dáno vládě zmocnění, aby v připojeném území vyhlásila »statut«,³⁵⁾ t. j. italskou ústavu a také ostatní zákony království a učinila zároveň opatření, aby tyto zákony byly starému právu připojených území a jich provinciální i municipální samosprávě přizpůsobeny.³⁶⁾ Ohledně zákonů a nařízení nových, po anexi vydávaných, stanoveno později král. dekretem z 31. srpna 1921 č. 1269, že, — pokud by zákony tyto samy neustanovovaly jinak, — zůstane jich provedení v nových provinciích na tak dlouho odloženo, dokud nebudou vyhlášena opatření, jimiž tyto nové zákony místním poměrům se přizpůsobí.³⁷⁾ Citovaným právě královským dekretem stanoveno současně i ohledně převzatého starého práva, v nových provinciích dosud podrženého, že vláda zmocněna je právo toto v případě nutnosti měniti i rušiti.³⁸⁾ Zmocnění daná

³³⁾ Viz cit. král. dekret 1788/1920.

³⁴⁾ Viz cit. král. dekret 1269/1921, čl. 1.: »I commissari generali civili istituiti in Trento e Trieste con il R. decreto 22. luglio 1920, n. 1233, e il commissario civile in Zara istituito con il R. decreto 17. dicembre 1920, n. 1788 continuano ad esercitare per i territori di loro giurisdizione, le funzioni proprie all' Autorità politica provinciale e quelle che per la legislazione del cessato regime, in quanto ancora in vigore spettavano ai luogotenenti.«

³⁵⁾ Dle příručky »Handbuch des öffentlichen Rechts — vierter Band — Das Staatsrecht der ausserdeutschen Staaten — erster Halbband — siebente Abteilung — Das Staatsrecht des Königreichs Italien, bearbeitet von Dr. E. Brusa, Professor an der Universität Turin — Freiburg i. B. 1892.« byl název »statut« dán již ústavě, kterou král Karel Albert propůjčil Savojsku, Piemontu a Sardinii, a která byla promulgována dne 4. března 1848. Označení toto lze nalézt i v jiných italských ústavách, a ono souvisí patrně se »statuti generali«, jež vydány byly knížetem savojským za souhlasu tří stavů vévodství Aosta.

³⁶⁾ Viz citov. zák. 1322/1920, čl. 4. a dále cit. zák. 1778/1920, čl. 3., odst. 1.: »Il Governo del Re é autorizzato a pubblicare nei territori annessi lo Statuto e le altre leggi del Regno e ad emanare le disposizioni necessarie per coordinarle colla legislazione vigente in quei territori e in particolare con le loro autonomie provinciali e comunali.«

³⁷⁾ Viz král. dekret 1269/1921, čl. 6.: »Ove nelle leggi e nei decreti emanati dopo l'annessione delle nuove provincie e da emanarsi in avvenire non sia stato espressamente disposto in ordine alla loro entrata in vigore nelle provincie medesime, l'applicazione di tali leggi e decreti nelle dette provincie é sospesa fino a che non siano pubblicate norme di coordinamento e di esecuzione con le forme stabilite dall' art. 4 della legge 26. settembre 1920, n. 1322, e dall' art 3 della legge 19. dicembre 1920, n. 1778.«

³⁸⁾ Viz cit. král. dekret 1269/1921, čl. 5., odst. 1.: É data facoltà al Governo dei Re di prendere in casi di urgenza i provvedimenti indifferibili per modificare e abrogare nelle nuove provincie leggi del cessato regime e decreti e ordinanze emananti efficacia legislativa dai cessati governatori, dai commissari generali civili e dal commissario civile in Zara.

vládě v oboru unifikačních úkolů jsou tedy v Itálii značná, a lze z nich usuzovati pak i na význam »Ústředního úřadu« a »poradních komisí pro úpravu správy v územích ke království připojených«. Poradní komise pro úpravu správy připojených území byly, — jak výše již je řečeno, — zřízeny král. dekretem z 8. září 1921, čís. 1319. Jsou zřízeny zvláštní komise pro kraje terstský, tridentský a zadar- ský a ústřední komise pro věci, týkající se společných zájmů jmeno- vaných krajů.³⁹⁾ Za členy komisí krajských povoláni jsou přímo zákonem senátoři a poslanci příslušného kraje, zbytek členstva jmenuje předseda vlády.⁴⁰⁾ Týž jmenuje také členy komise ústřední, povoláváje tři čtvrtiny těchto členů z členstva komisí krajských.⁴¹⁾ Krajské komise mohou v případech mimořádně důle- žitých míti též plenární schůze společně.⁴²⁾ Předsedy krajských komisí jsou příslušní vrchní civilní komisaři, resp. civilní komisař zadar- ský, předsedou komise ústřední pak je přednosta Ústředního úřadu pro nové provincie. Ve společných schůzích krajských ko- misí předsedá ministerský předseda.⁴³⁾ Komise krajské i komise ústřední mají své sekretariáty s úřednictvem, vřizujícím příslušné agendy.⁴⁴⁾ Do schůzí komisí mohou také ministerstva vysílati své delegáty,⁴⁵⁾ a může také přednosta Ústředního úřadu pro nové

³⁹⁾ Viz cit. král. dekret 1319/1921, čl. 2.: »Le Commissioni consultive sono costituite separatamente per la Venezia Giulia per la Venezia Triden- tina e per la circoscrizione di Zara. Per affari d'interesse comune e costi- tuita una Commissione consultiva centrale.«

⁴⁰⁾ Viz cit. král. dekret 1319/1921, čl. 3., odst. 1.: »Fanno parte delle Commissioni consultive regionali i senatori e i deputati della rispettiva circoscrizione e inoltre membri nominati con decreto del presidente del Consiglio dei ministri in numero non superiore alla metà del numero complessivo dei senatori e deputati.«

⁴¹⁾ Viz cit. král. dekret 1319/1921, čl. 4., odst. 1.: »La Commissione consultiva centrale é composta di non piu di venti membri da nominarsi dal presidente del Consiglio dei ministri e precisamente per tre quarti tra i membri delle Commissioni regionali e per un quarto anche fuori delle stesse.«

⁴²⁾ Viz cit. král. dekret 1319/1921, čl. 4., odst. 2.: »In casi di eccezionale importanzu possono essere convocate adunanze plenarie comuni delle tre Commissioni regionali.«

⁴³⁾ Viz cit. král. dekret 1319/1921, čl. 5., odst. 1. a 2.: »Le Commissioni regionali sono presiedute rispettivamente dai Commissari generali civili di Trento e di Trieste e dal commissario civile di Zara o dai loro sostituti. — La Commissione centrale é presieduta dal capo del l'ufficio centrale per le nuove Provincie. Le adunanze comuni delle tre Commissioni regionali sono presiedute dal presidente del Consiglio dei ministri o dal sottosegretario di Stato alla presidenza del Consiglio.«

⁴⁴⁾ Viz cit. král. dekret 1319/1921, čl. 5., odst. 3.: »I presidenti provve- domo a mezzo dei propri uffici ai lavori di segretaria delle rispettive Commissioni.«

⁴⁵⁾ Viz cit. král. dekret 1319/1921, čl. 6., odst. 1.: »I ministeri possono inviare alle adunanze delle Commissioni consultive propri delegati.«

provincie docházeti i do schůzí komisí krajských a do plenárních schůzí těchto komisí.⁴⁶⁾ Konečně jsou do schůzí krajských komisí voláni i zástupci dotyčné krajské vládní správy⁴⁷⁾ a s poradním hlasem i různí znalci projednávané materie.⁴⁸⁾ Král. dekretem 1319/1921 uloženo poradním komisím, aby připravily návrhy na konečné uspořádání správy nových provincií a na vymezení jich autonomie v zákonodárství i správě.⁴⁹⁾ Od komisí těchto může si vláda vyžádati také dobrozdání při výše zmíněných přizpůsobovacích opatřeních.⁵⁰⁾ Takto byly tedy v Itálii upraveny cesty ku sjednocení. Pokud toto ještě není provedeno, má státní správa stále na zřeteli, že sjednocení politické má co nejdříve býti doprovázeno i sjednocením právním.⁵¹⁾

V e F r a n c i i⁵²⁾ pohlíží se na případ Alsasko-Lotrinska jako na opětovné spojení bývalé provincie s velkým celkem, k němuž tato

⁴⁶⁾ Viz cit. král. dekret 1319/1921, čl. 6., odst. 2., věta 1.: »Ale adunanze plenarie delle tre Commissioni regionali ed alle riunioni delle Commissioni regionali puo intervenire il capo del' Ufficio centrale per le nuove Provincie.«

⁴⁷⁾ Viz cit. král. dekret 1319/1921, čl. 6., odst. 2., věta 2.: »I presidenti delle Commissioni regionali provvederanno che alle adunanze de le Commissioni stesse siano presenti delegati delle Amministrazioni governative regionali e provinciali interessate alle materie in esame.«

⁴⁸⁾ Viz cit. král. dekret 1319/1921, čl. 7., odst. 1.: »Le Commissioni hanno facolta di far partecipare ai propri lavori con voto consultivo anche persone estranee particolarmente perite nelle materie da trattarsi.«

⁴⁹⁾ Viz cit. král. dekret 1319/1921, čl. 1., odst. 2.: »Le Commissioni hanno l'incarico di studiare e proporre i provvedimenti di carattere generale, ritenuti necessari per l'assetto definitivo di ogni ramo dell'amministrazione delle nuove Provincie ed in particolare per le circoscrizioni amministrative e per i limiti e le modalita delle autonomie regionali, provinciali e comunali, ivi compreso l'esercizio dei poteri legislativi spettanti alle Diete provinciali.«

⁵⁰⁾ Viz cit. král. dekret 1319/1921, čl. 1., odst. 3.: »Il Governo puo richiedere il parere delle Commissioni anche per quanto si attiene all'amministrazione delle nuove Provincie e particolarmente per l'esercizio della facolta attribuita al Governo stesso con l'art. 4 della legge 26. settembre 1920, n. 1322 e con l'art. 3. della legge 19. dicembre 1920, n. 1778.«

⁵¹⁾ Pokud by článek nebyl doložen přímými citáty ze Sb. z. a n., král. ital., opírají se jeho sdělení o informace, dodané úřady.

⁵²⁾ Předkladem statě o Francii jsou předpisy dále uvedené a s nimi související sněmovní tisky. Texty předpisů vzaty jednak ze sbírek úředních »Journal officiel de la République française« a »Bulletin des lois de la République française«, jednak ze soukromé sbírky »Collection complète des lois, décrets d'intérêt général traités internationaux, arrêtés, circulaires, instructions etc. Fondée par J. B. Duvergier et continuée par L. Bocquet, docteur en droit.« Texty dekretu z 5. června 1917, dále rozhodnutí z 22. srpna 1917, pak dekretu z 9. září 1920 nejsou zatím po ruce. Obsah některých ustanovení těchto předpisů naznačen jest v ostatních citovaných předpisech. Použito bylo předpisů těchto:

1. décret du 5 juin 1917, plaçant l'administration des territoires d'Alsace-Lorraine sous l'autorité directe du ministre de la Guerre,

provincie již dříve náležela.⁵³⁾ Pro unifikaci dána tím zásada, že na území Alsasko-Lotrinska zaveden býti má právní řád francouzský.⁵⁴⁾ Dle původních plánů mělo se tak státi cestou co nejkratší, zkušenosti s prudkou asimilací byly však tak zlé, že velmi záhy nastoupena byla cesta unifikace pozvolné.⁵⁵⁾ Asimilaci náhlé stojí

2. — décision du 22 aout 1917 (six section d'études d'Alsace-Lorraine, instituées auprès des services d'Alsace-Lorraine),

3. — décret du 15 septembre 1918 portant réorganisation des services d'Alsace-Lorraine,

4. — décret du 15 novembre 1918 relatif a l'administration le l'Alsace-Lorraine,

5. — décret du 26 novembre 1918 relatif au fonctionnement du service général d'Alsace et Lorraine,

6. — décret du 21 mars 1919 relatif à l'administration de l'Alsace et de la Lorraine,

7. — loi du 17 octobre 1919 relative au régime transitoire de l'Alsace et de la Lorraine,

8. — décret du 9 septembre 1920 instituant un conseil consultatif près du commissariat général de la République à Strasbourg,

9. — décret du 14 novembre 1924 créant auprès du président du Conseil un comité consultatif d'Alsace et de Lorraine,

10. — loi du 10 juillet 1925 portant réorganisation du régime administratif des départements du Haut-Rhin, du Bas-Rhin et de la Moselle.

Ze sněmovních tisků jest podkladem vysvětlení hlavně tisk »No 965 — Chambre des députés treizième législature session extraordinaire de 1924. Annexe au procès-verbal de la 2e séance du 26 décembre 1924. Rapport fait au nom de la commission d'Alsace-Lorraine chargée d'examiner le projet de loi portant réorganisation du régime administratif des départements du Haut-Rhin, du Bas-Rhin et de la Moselle, par M. Georges Weill, Député.« Při citaci tohoto tisku v dalších poznámkách používá se značky R. — Jiným pro staf použitým sněmovním tiskem je tisk: No 677 — Chambre des députés, treizième Législature session extraordinaire de 1924, Annexe au procès-verbal de la 2e séance du 13 novembre 1924, Projet de loi portant réorganisation du régime administratif des départements du Haut-Rhin, du Bas-Rhin et de la Moselle, (Renvoyé à la Commission d'Alsace-Lorraine) présenté au nom de M. Gaston Doumergue, Président de la République française, par M. Edouard Herriot, Président du Conseil, Ministre des Affaires étrangères. Exposé des motifs.« Při citaci tohoto tisku v dalších poznámkách používá se značky »M«.

⁵³⁾ Srv. cit. sněm. tisk »R«, str. 1.: »Six ans après l'armistice, les départements d'Alsace et de Lorraine sont encore placés sous le régime spécial déterminé par la loi du 17 octobre 1919. Il s'agit maintenant de leur permettre d'accomplir, une deuxième étape de leur retour au régime administratif et législatif du reste de la France.'«

⁵⁴⁾ Srv. týž sněm. tisk »R«, str. 1. a 2.: »Le statut définitif des départements du Haut-Rhin, du Bas-Rhin et de la Moselle ne saurait être que le régime français tout court. L'unification complète, l'assimilation intégrale constitue, de toute évidence, le but vers lequel doivent tendre les efforts du législateur.«

⁵⁵⁾ Pokud jde o správní assimilaci, konstatuje nezdar příliš spěšného postupu, o jaký učiněn byl pokus dekretem z 15. listopadu 1918 cit. sněm. tisk »R«, na str. 5., těmito slovy: »Cependant, les efforts faits pour administrer les trois départements d'après ce décret n'ont pas été couronnés de succès. D'un avis unanime, ce fut l'échec, dû, selon les uns, à la conception d'une départementalisation trop rapide d'un territoire qui avait pendant près d'un demi-siècle vécu sous un statut commun et sous l'empire

všude v cestě ohledy na povážlivé důsledky, k nimž ona nutně vésti musí, v Alsasku-Lotrinsku mluvily však proti ní ještě i místní důvody zvláštní. Právní řád tohoto území v době návratu ku Francii rozcházel se s právním řádem Francie nejen tam, kde v zemi nové předpisy zavedeny byly režimem německým, ale často i tam, kde země zachovala si z doby druhého císařství staré předpisy francouzské, od nichž země mateřská zatím již upustila. Generace dnešní v Alsasku-Lotrinsku na náhlou změnu těchto předpisů není připravena, vidí v nich naopak instituce, které za doby německé okupace dovolovaly udržovati v zemi ducha francouzského, lpí na nich proto a jich odstranění unifikační, zavádějící do země dnešní řád francouzský, brání se způsobem někdy až vášnivým. (Srv. ve Francii školu laickou a odluku církve od státu, — v Alsasku-Lotrinsku naproti tomu školu konfesionální a režim konkordátní.)⁵⁶⁾ Věci nelze tu řešiti násilně, a sjednocení nutno tu zůstaviti vývoji povolnému i okamžiku politicky vhodnému. Ale ani tam, kde v Alsasku-Lotrinsku jde o řády německé, není možno unifikovati všude přejímáním dnešního právního řádu francouzského. Leckteré úpravy německé jsou totiž nepoměrně pokrokovější a dokonalejší analogických úprav francouzských, a jich odstraněním učiněn by byl v neprospěch obyvatelstva značný krok nazpět. Patří sem na př. zákonodárství sociální, německý zákon o obcích, německý civilní soudní řád a zákony jiné.⁵⁷⁾ Unifikace

des mêmes lois, dû, selon les autres, beaucoup moins au principe qu'aux hommes appelés à l'appliquer. — Quoi qu'il en soit, devant l'insuccès de ce premier essai d'organisation administrative, on en revint tout bonnement au régime organisé par l'Allemagne dans le Reichsland.» — Srovnej v tomtéž tisku na str. 3. doznání: »Si le principe de l'assimilation ne peut être sérieusement contesté, sa mise en application ne va pas sans difficultés d'ordre pratique.«

⁵⁶⁾ Srv. cit. sněm. tisk »R«, str. 3.: »Tandis qu'au moment de la libération, il ne s'était rencontré personne pour contester la nécessité de la fusion entre les provinces recouvrées et le reste du territoire, on oppose aujourd'hui une doctrine de soi-disant régionalisme politique au principe de l'assimilation. Sous prétexte »d'interpénétration«, on a créé toute une théorie qui aboutirait en fin de compte, à faire de l'Alsace et de la Lorraine une sorte de région politique, ayant son organisation administrative, ses lois et ses finances à elle. — On a dit souvent que cette préoccupation de voir conserver à l'Alsace et à la Lorraine leurs lois, a été dictée par le souci de ne pas laisser porter atteinte aux lois scolaires et aux lois sur le régime des cultes, telles qu'elles sont actuellement en vigueur. Sans vouloir approfondir cette question, on peut cependant constater que les partisans de la doctrine neo-régionaliste font valoir précisément pour la conservation de ces lois, les promesses qui ont été faites aux Alsaciens et aux Lorrains, de respecter leurs traditions, leurs convictions, leurs coutumes et leurs libertés.«

⁵⁷⁾ Srv. cit. sněm. tisk »R«, str. 3.: »Sans doute n'y aurait-il que des avantages à introduire partiellement des lois locales, des dispositions plus neuves par exemple, dans la législation française. Il y a certains domaines où cet apport de la législation locale à la législation générale est una-

v těchto oborech neprovede se proto patrně recepcí dnešního práva francouzského v Alsasko-Lotrinsku, nýbrž naopak provede se tím, že v této zemi ponechány budou v platnosti řády Německem tam zavedené, a že řády tyto rozšiřovány budou i po ostatní Francii.⁵⁸⁾ Potíže s unifikací v Alsasku-Lotrinsku nepocházejí však jen z různosti právních řádů, pocházejí také z toho, že státoprávní poměry Francie jsou v podstatě zcela odlišné od státoprávních poměrů Německa. A v těchto německých poměrech žilo Alsasko-Lotrinsko přece jenom již téměř půl století. Dějiny Francie směřovaly k tomu, aby v zemi vytvořena byla naprostá správní jednota a silná ústřední moc. Po foederalismu není tu stopy.⁵⁹⁾ Naproti tomu v Německu

niment désiré. C'est alors sous cette forme, un peu particulière il est vrai et forcément exceptionnelle, que doit se réaliser l'assimilation et que doit s'accomplir l'unification nécessaire en matière législative et administrative.« Srv. dále též tisk »R«, str. 4.: »... d'autre part, dans certaines matières, la France s'apprête à modifier sa législation dans le sens même où la législation allemande l'a déjà précédée, et il serait contraire au bon sens de vouloir en pareil cas sacrifier des progrès déjà localement réalisés et qui vont être acquis à la France entière. — Les partisans les plus déterminés de l'assimilation n'entendent pas pousser la logique de leur raisonnement jusqu'à l'absurde. C'est cependant ce que l'on ferait si l'on songeait, par exemple, à abandonner les assurances sociales au moment même où la France en adopte à son tour len principe et en prépare la réalisation, où à supprimer la loi locale de 1895 sur l'organisation municipale, alors que la loi française de 1884 est sur le point de subir une importante réforme.«

⁵⁸⁾ Srv. citáty tisku v poznámce 57.

⁵⁹⁾ Viz příručku »Handbuch des öffentlichen Rechts — vierter Band — Das Staatsrecht der ausserdeutschen Staaten — erster Halbband — sechste Abteilung. — Das Staatsrecht der Französischen Republik. — Bearbeitet von Professor A. Lebon. — Freiburg i. B. 1886. — Str. 20.: »Das Hauptmerkmal des französischen Staates besteht darin, dass er seinem Wesen nach einheitlich ist, und dieser Charakter hat sich durch alle die verschiedenen Verfassungen hindurch, welche nach und nach zur Herrschaft kamen, forterhalten von der Zeit an, wo das alte Regime im 17. und 18. Jahrhundert seine Gestalt erhielt, bis auf unsere Tage. Ob nun Frankreich unter dem göttlichen Recht stand, ob es eine auf der Souveränität des Volkes ausschliesslich beruhende Organisation hatte, oder ob man das göttliche Recht durch die Vertretung des Volkes ermässigt hatte, niemals findet sich in seinen Gesetzen auch nur eine Spur von Föderalismus. Die Zentralgewalt (ob unbeschränkt oder representativ) war hier immer allmächtig; niemals war sie der Ausfluss örtlicher Gewalten, welche vielmehr immer aus jener hervorgehen. Ihre Zuständigkeit wird stets nur durch ihre eigene Zulassung beschränkt, es gibt keine ihr unterstehenden selbständigen Körperschaften vorbehaltenen Rechte, und wenn sie die Zuständigkeit der Lokalgewalten erweitert, so ist dies ein freiwilliger Akt, den sie ebenso frei wieder zurücknehmen kann.« — Dále viz táž příručka str. 76.: »Die Lehenverhältnisse haben in der administrativen Organisation Frankreichs ebensovienig eine Spur hinterlassen, als in seiner politischen oder in seiner bürgerlichen Gesetzgebung. Man darf jedoch nicht glauben, dass die administrative Einheit oder Zentralisation, welche eines der unterscheidenden Merkmale, man könnte vielleicht sagen das hauptsächlichste des französischen Staatsrechts ist, neueren Ursprungs sei. Wenn diese Grundsätze auch ihre

vyvinula se samospráva v měřítku nejširším. Německo před rokem 1866 bylo jen spolkem států, v němž vzájemný poměr jednotlivých částí měl ráz čistě mezinárodní. Říše německá, v letech 1870 a 1871 vzniklá, je sice již státem s ústředním zákonodárstvím a ústřední státní mocí, — ale je to stát spolkový, v němž státní samostatnost jednotlivých území nebyla potlačena, a kde jednotlivým »státům — údům říše« ponechána samostatnost, jak ve správě tak v zákonodárství.⁶⁰⁾ Alsasko-Lotrinsko po připojení k Německu nestalo se státem,

endgültige Bestätigung in den Gesetzen der Revolution und des ersten Kaiserreichs empfangen, wenn sie seitdem, abgesehen von einigen Änderungen in Einzelheiten, durch alle politischen Stürme, welche Frankreich durchzumachen hatte, sich erhalten haben, so sind sie selbst nichtsdestoweniger viel älter als das Jahr 1789. — Die administrative Einheit und Zentralisation sind das Werk der ganzen Geschichte Frankreichs, das Werk des ancien régime mehr noch als das unserer Zeit; sie sind das Ergebnis des Kampfes der königlichen Gewalt gegen das Lehenswesen. Gestützt auf die Städte und freien Gemeinden liess sich das Königtum bald in seinen Reformen durch die kräftigen Überlieferungen des römischen Rechts leiten, welches die Legisten wieder in Geltung brachten; die administrative Einheit bildete sich mit der nationalen Einheit und um sie zu erleichtern.«

⁶⁰⁾ O povaze německého státu a poměrech, jež v důsledku této povahy zavládly i v Alsasku-Lotrinsku po připojení této země k německé říši, srov. příručku »Handbuch des öffentlichen Rechts — zweiter Band — erste Abtheilung — Das Staatsrecht des Deutschen Reiches von Dr. P. Laband, — Tübingen und Leipzig 1902.« — O starém státu spolkovém, který se rozpadl v roce 1866, prav se tu na př. na str. 2.: »Der deutsche Bund war ein völkerrechtliches Verhältnis... Der Bund hatte keinerlei gesetzgebende Gewalt... Ein von dem Landesrecht der einzelnen Staaten verschiedenes Bundesrecht, das einen andern Inhalt als die vertragsmässige Normierung des Bundesverhältnisses und deren Ausführung im Einzelnen hatte, gab es nicht; alles, selbst das durch Bundesbeschlüsse provozierte und in allen deutschen Staaten gleichmässig geltende Recht war ohne Ausnahme nicht Bundesrecht sondern Landesrecht.« Říše německá, vzniklá v letech 1870—1871, není více spolkem států, nýbrž dle své ústavy z r. 1871 státem spolkovým. Její povahu citovaná příručka kreslí na str. 15. takto: »Das Wesen des Reichs besteht in einer Mediatisierung der Staaten, nicht in ihrer Unterdrückung oder Auflösung; der Gliedstaat ist nach unten Herr nach oben Untertan. Dem entspricht es, dass das Reich die Erzwingung des Gehorsams gegen die Reichsgesetze regelmässig den Einzelstaaten überlässt und die Reichsverfassung einer Bundesexekution nur gegen die Staaten, nicht gegen die Individuen kennt.« Dále viz str. 22.: »Die Einzelstaaten haben nicht bloss die Selbstverwaltung, sondern auch die Selbstgesetzgebung oder Autonomie.« Konečně popisuje státoprávní poměry v německé říši a také v nově k říši přivtěleném Alsasku-Lotrinsku citovaná příručka na str. 132. takto: »Die Verfassung des Deutschen Reiches kennt keine Bestandteile des Reiches, welche der Zentralgewalt unmittelbar unterworfen sind, sondern sie setzt durchwegs voraus, dass zwischen den einzelnen Territorien und ihren Bevölkerungen und der Reichsgewalt eine Staatsgewalt steht und dass die Einzelstaaten, in welche Gebiet und Bevölkerung des Reiches gegliedert sind, als Mitglieder des Reiches, als Rechtssubjekte, Anteil an dem Reiche haben. Nach dem Art. 1 der R. B. besteht das Bundesgebiet aus den in diesem Artikel genannten Staaten. Die Einführung der Reichsverf. in Elsass-Lothringen nicht blos dem Buchstaben, sondern dem Wesen nach, war daher nicht

nýbrž t. zv. »říšskou zemí«, v leckteréms ohledu bylo s ním však nakládáno tak, jako se »státy-údy říše«. ⁶⁰⁾ Tato skutečnost a půlstaletý život země pod společným statutem nezůstaly na obyvatelstvu Alsaska-Lotrinska bez vlivu. V okamžiku osvobození zdálo se, že požadavek splnutí nového území s ostatním územím Francie v jednotný státní celek dle francouzských názorů je požadavkem samozřejmým a snadno proveditelným. Záhy však snahám asimilačním postavilo se v cestu učení t. zv. politického regionalismu, a s tím Francie se nevypořádala dodnes. Čeliti snaží se mu různě, mimo jiné i úvahami o celostátní správní reformě na principech regionalistických. ⁶¹⁾ K těmto úvahám vrací se znovu právě v době poslední. ⁶²⁾ Cesty unifikace a asimilace byly ve Francii dosud tyto:

denkbar und nicht möglich, wenn nicht auch hier eine von der Reichsgewalt verschiedene Staatsgewalt aufgerichtet wurde, d. h., wenn nicht entweder das Gebiet einem oder mehreren deutschen Staaten zugeteilt oder ein besonderer Staat aus demselben gemacht wurde. Beides ist aus zwingenden Gründen der Politik nicht geschehen; die von Frankreich abgetretenen Gebiete wurden vielmehr als Reichsland mit den Deutschen Reiche vereinigt. Dessen ungeachtet ist die Verfassung des Deutschen Reiches mit wenigen, durch die tatsächliche Erweiterung des Reiches notwendig gewordenen Ergänzungen durch das Reichsgesetz vom 25. Juni 1873 in Elsass-Lothringen vom 1. Januar 1874 ab eingeführt worden und tatsächlich wird das Reichsland in vielen Beziehungen ganz ähnlich behandelt wie die Gliedstaaten.«

⁶¹⁾ Srv. cit. sněm. tisk. »R« str. 6.: »Le décret du 26. novembre 1918 avait bien organisé un Conseil supérieur d'Alsace et Lorraine, mais la loi du 17 octobre 1919, qui la première définit le régime administratif des trois départements et consacra l'existence du commissariat général, voulut que ce conseil ne survécût pas aux élections législatives de 1919. On projeta alors la création de conseils régionaux pour l'ensemble de la France, mais en présence des objections et des difficultés que soulevait ce projet lié de toute évidence à la réorganisation administrative de la République, le Gouvernement institua, par le décret du 9 septembre 1920, le Conseil consultatif d'Alsace et de Lorraine.

⁶²⁾ Srv. k tomu na př. článek »Der elsässische Parteienstreit um die Autonomie«, který v posledních dnech otištěn byl ve »Frankfurter Zeitung« v č. 606. ze 16. srpna t. r. Článek všímá si autonomistického hnutí v Alsasku-Lotrinsku, které od nějaké doby v této zemi skutečně roste. Článek sděluje mimo jiné: »Ende voriger Woche berichteten die klerikalen Blätter von einem Antrag verschiedener ihrer Abgeordneten unter Führung Walters, der die Autonomieforderung der katholischen Partei f. Elsass-Lothringen zum Gegenstande hat. Er gibt aber keine fertige Lösung, sondern er beschränkt sich auf die Aufforderung an die Regierung, sie solle einen Gesetzentwurf ausarbeiten. Ein Übermass an Energie hat man also nicht aufgewendet. Den Grund dafür liest man nun im »Journal de l'Est«, das mitteilt, dass der oberelsässische Senator General Bourgeois im Verein mit Millebrand und einigen anderen Senatoren im Senat einen Antrag eingebracht habe, der auf eine gemeinfranzösische Verwaltungsreform nach regionalistischen Grundsätzen abzielt und auf diese Weise den elsass-lothringischen Sonderforderungen ihren Sondercharakter zu nehmen trachtet.« V ostatní části poukazuje článek na boj, který v táboře alsaských radikálů vládne mezi stoupenci »asimilace a laických zákonů« a stoupenci »autonomie, zajišťující kulturní osobitost země a přizpůsobení laických zákonů

Přivtělení Alsaska-Lotrinska k Francii připravováno již za války. Dekretem z 5. června 1917 podřízena správa území alsasko-lotrinského přímé svrchovanosti francouzského ministra války,⁶³⁾ a dekretem z 15. září 1918 zřízena pro Alsasko-Lotrinsko v předsednictvu ministerské rady generální služba, vytvořená sloučením služeb alsasko-lotrinských, které dotud byly v ministerstvu války a vnitra.⁶⁴⁾ Přednosta této generální služby — státní podtajemník presidia ministerské rady — pověřen péčí o soulad v řešení otázek, týkajících se Alsaska-Lotrinska, a zároveň též správou znovunabytého území.⁶⁵⁾ Pro zásadní otázky, související se správou Alsaska-Lotrinska, zřízeno zvláštní poradní komité.⁶⁶⁾ Úkoly generální služby určeny podrobně dekretem z 26. listopadu 1918. Dáno jí za úkol soustřediti správu komisařů a připravovati úpravu otázek, týkajících se Alsasko-Lotrinska, za účasti příslušných departementů ministerských.⁶⁷⁾ Proto přidělení generální službě zástupci ministerských departementů, kteří pak z rozkazu předsedy vlády dozírají v Alsasko-Lotrinsku na výkon služby, spadající do jich depar-

těmto poměrům«. Z článku je konečně vidno, že alsasko-lotrinský problém v poslední době nabývá ostřejších forem nejen v ohledu unifikace zákonů, ale i v ohledu jazykovém.

⁶³⁾ Text dekretu z 5. června 1917 není po ruce. Jeho obsah naznačen je na př. v čl. 1. dekretu z 26. listopadu 1918: *Jusqu'à la signature des préliminaires de paix, l'administration civile des territoires recouverts de l'Alsace et de la Lorraine reste, conformément au décret du 5 juin 1917, sous l'autorité directe du président du conseil, ministre de la Guerre, qui, dans la mesure qu'il juge utile, donne délégation au soussecrétaire d'Etat de la présidence du conseil.*

⁶⁴⁾ Viz cit. dekret z 15. září 1918, čl. 1.: *Les divers services d'Alsace-Lorraine existant tant au ministère de la Guerre qu'au ministère de l'Intérieur sont réunis à la présidence du conseil en un service général sous l'autorité du sous-secrétaire d'Etat à la présidence du conseil.*

⁶⁵⁾ Srv. cit. dekret z 15. září 1918, čl. 2., § 1.: *Le sous-secrétaire d'Etat à la présidence du conseil a, par délégation du président du conseil, ministre de la Guerre, mission de coordonner, sur toutes questions relatives aux Alsaciens-Lorrains, l'action du service général, avec celle des services d'autres départements ministériels, ainsi qu'avec la conférence d'Alsace-Lorraine instituée au ministère des Affaires étrangères; il est, en même temps, chargé de l'administration des territoires reconquis d'Alsace-Lorraine.*

⁶⁶⁾ Srv. cit. dekret z 15. září 1918, čl. 2., § 2.: *Dans ce double rôle, le sous-secrétaire d'Etat à la présidence du conseil est assisté par un conseiller des affaires d'Alsace-Lorraine, président du comité consultatif et du comité de contrôle financier institués ci-après.*

⁶⁷⁾ Srv. cit. dekret ze dne 26. listopadu 1918, čl. 2.: *«Le service général d'Alsace et Lorraine, constitué à la présidence du conseil, a désormais pour triple but: 1° De centraliser l'action administrative qu'exercent les commissaires de la République dans les territoires de Lorraine, basse Alsace et haute Alsace; 2° De coordonner l'action des oeuvres de protection ou assistance en faveur des Alsaciens ou Lorrains; 3° De préparer avec le concours des divers départements ministériels, le règlement des questions posées par la réintégration de ces territoires.»*

tementů, sprostředkují styk s těmito departementy a studují otázku definitivní organisace Alsaska-Lotrinska v době, až podepsány budou mírové smlouvy.⁶⁸⁾ Státním podtajemníkům v generální službě zřízena citovaným dekretem konečně ku pomoci zvláštní vrchní rada Alsasko-Lotrinska, jíž dáno za úkol fungovati jako poradní orgán ve všech otázkách rázu zásadního.⁶⁹⁾ Dekret určil i složení této vrchní rady alsasko-lotrinské.⁷⁰⁾ Smlouva o příměří z 11. listopadu 1918 dala příležitost k novým úpravám ve správě Alsaska-Lotrinska. Pomýšlelo se — jak výše již bylo řečeno — nejprve na rychlou asimilaci, a dekretem z 15. listopadu 1918 se přistoupilo k departementalisaci země. Civilní správa v Alsasko-Lotrinsku svěřena na místě samém třem komisařům republiky,⁷¹⁾ z nichž strassburskému přidán zatím i úkol obstarávati službu t. č. všem třem departementům ještě společnou. Proto mu dán také titul komisaře vrchního.⁷²⁾ Departementalisace země byla však příliš rychlou a

⁶⁸⁾ Srv. cit. dekret ze dne 26. listopadu 1918, čl. 3.: »A cet effet, un représentant de chaque département ministériel (et, au besoin, dans chaque département ministériel, un représentant de chaque grand service) est placé, en mission temporaire, au service général à l'effet de: 1° Coordonner et contrôler au nom et par ordre du président du conseil, sur toute l'étendue des territoires recouverts d'Alsace et de Lorraine, le fonctionnement des services relevant du département ministériel qu'il représente; 2° Assurer la liaison avec les services de ces départements; 3° Etudier l'organisation définitive à donner aux territoires après la signature de la paix.

⁶⁹⁾ Srv. cit. dekret ze dne 26. listopadu 1918, čl. 5., předposlední §: »Le conseil délibère, à titre consultatif, sur toutes les questions d'ordre général soumises à son examen par son président.«

⁷⁰⁾ Srv. cit. dekret ze dne 26. listopadu 1918, čl. 5.: »Ce conseil comprend: Le président et les vice-présidents de la conférence d'Alsace-Lorraine; Les présidents des six sections d'études d'Alsace-Lorraine, instituées auprès des services d'Alsace-Lorraine par décision du 22 août 1917; Le président de la commission interministérielle de classement des Alsaciens et Lorrains; Douze personnalités alsaciennes ou lorraines, dont neuf sont représentées à raison de trois par territoire, par les commissaires de la République de Lorraine, basse Alsace et haute Alsace. — Le président de la conférence d'Alsace-Lorraine est vice-président du conseil supérieur d'Alsace et Lorraine. — Le directeur du service général d'Alsace et Lorraine, le directeur des affaires politiques et le directeur des affaires administratives au ministère des Affaires étrangères, ou leur délégué, remplissent auprès de ce conseil les fonctions de commissaires du Gouvernement.«

⁷¹⁾ Srv. cit. dekret z 15. listopadu 1918, čl. 1., § 1. a 2.: Pendant la durée de l'armistice et jusqu' à la signature des préliminaires de paix, l'administration civile de l'Alsace-Lorraine est, sur place, assurée par trois commissaires de la République, nommés par décret et respectivement chargés des territoires de Lorraine, Basse-Alsace et Haute-Alsace. — Ces commissaires y exercent, sous l'autorité du président du conseil, ministre de la Guerre, l'ensemble des pouvoirs administratifs et spécialement ceux qui appartenaient aux présidents de districts.

⁷²⁾ Srv. cit. dekret z 15. listopadu 1918, čl. 1., § 3.: »Le commissaire de la Basse-Alsace assure en même temps le fonctionnement des services communs aux trois territoires. Il prend le titre de haut commissaire.

státní správa přinucena záhy vrátiti se k režimu, organisovanému dříve Německem. Stalo se tak dekretem z 21. března 1919, zřídivším generálního komisaře republiky ve Štrassburku,⁷³⁾ jako trvalého delegáta předsedy vlády v generální správě Alsaska-Lotrinska,⁷⁴⁾ a vytvořivším tu opravdového guvernéra provincie, jehož pravomoc se rovnala pravomoci dřívějšího říšského Statthaltera. Generálnímu komisaři přiznán i přístup do ministerské rady, pokud šlo o věci alsasko-lotrinské.⁷⁵⁾ Teprve po uzavření mírové smlouvy dne 28. června 1919, kterou Alsasko-Lotrinsko pro jednotu Francie bylo definitivně nabyto, došlo k opravdu důležité prvé etapě v díle asimilačním, vyznačené zákonem ze dne 17. října 1919. Zákon tento — kterým dostalo se Alsasku-Lotrinsku též zastoupení ve sněmovně poslanecké a v senátu — zabývá se jednak zvláštními orgány pro věci alsasko-lotrinské zřízenými, jednak zásadami, upravujícími unifikační postup. V ohledu prvním zachovává pod svrchovaností ministerského předsedy⁷⁶⁾ generální službu, zachovává též generálního komisaře ve Štrassburku⁷⁷⁾ a ponechává posavadní administrativní správní obvody.⁷⁸⁾ Jen vrchní radu alsasko-lotrinskou pro budoucno nehodlá podržeti.⁷⁹⁾

⁷³⁾ Srv. cit. dekret z 21. března 1919, čl. 3., § 1.: »Le commissaire général de la République réside à Strasbourg.«

⁷⁴⁾ Srv. cit. dekret z 21. března 1919, čl. 1. a 2.: »Le commissaire général de la République à Strasbourg exerce, sous l'autorité directe et par délégation permanente du président du Conseil, ministre de la Guerre, l'administration générale des territoires d'Alsace et de Lorraine. — Il réunit sous son autorité tous les services afférents à cette administration. — Trois commissaires de la République résidant à Strasbourg, Metz et Colmar assurent, sous son autorité, l'administration des territoires de la Basse-Alsace, de la Lorraine et de la Haute-Alsace.«

⁷⁵⁾ Srv. cit. dekret z 21. března 1919, čl. 3., § 2.: »Il a entrée au conseil des ministres pour les affaires d'Alsace et de Lorraine.«

⁷⁶⁾ Srv. cit. zákon z 17. října 1919, čl. 1., § 1.: »Les territoires d'Alsace et de Lorraine, réintégrés dans l'unité française par la convention d'armistice du 11 novembre 1918 et le traité de paix du 28 juin 1919, demeurent placés, jusqu' à ce qu'il ait été pourvu par une loi à l'organisation de leurs services publics, sous l'autorité du président du conseil des ministres.«

⁷⁷⁾ Srv. cit. zákon ze 17. října 1919, čl. 1., § 2.: »A titre temporaire, le commissaire général de la République et le conseil supérieur d'Alsace et de Lorraine sont maintenus avec leurs attributions actuelles, sous réserve des modifications édictées par la présente loi.«

⁷⁸⁾ Srv. cit. zákon z 17. října 1919, čl. 2.: »Les circonscriptions administratives existant actuellement dans lesdits territoires sont provisoirement maintenues. Toutefois, les districts de Basse-Alsace, de Haute-Alsace et de Lorraine redeviennent respectivement les départements du Bas-Rhin, du Haut-Rhin et de la Moselle. Les cercles reprennent le nom d'arrondissement.«

⁷⁹⁾ Srv. cit. zákon z 17. října 1919, čl. 1., § 3.: »Les pouvoirs du conseil supérieur expireront trois mois après la date à laquelle sera entrée en fonctions la 12e législature.«

Pokud jde o vymezení postupu při pracích unifikčních, stanoví zákon pro něj tyto důležité zásady: 1. území Alsaska-Lotrinska zůstává do zavedení zákonů francouzských podrobena vlastním z Německa převzatým zákonům a nařízením, které se takto zachovávají i nadále v platnosti;⁸⁰⁾ 2. francouzské právo má být na území Alsaska-Lotrinska zaváděno zásadně zákonem, — v případě nutnosti dovoluje se však, aby použitelnost jeho v Alsasku-Lotrinsku prohlášena byla také jen pouhým dekretem, k jehož vydání má dojít po zprávě generálního komisaře republiky na návrh předsedy vlády.⁸¹⁾ ⁸²⁾ Takový dekret nutno do měsíce předložiti ke schválení komorám.⁸³⁾ Dekretového systému použito bylo v unifikčním díle Francie velmi vydatně. Poslanec Weill ve zprávě, podané v poslanecké sněmovně dne 26. prosince 1924, podotýká, že vydáno bylo na 500 dekretů za účelem, aby do Alsaska-Lotrinska zavedeny byly zlomky zákonodárství francouzského, že však unifikace a asimilace tohoto druhu byla trochu nahodilou a nedokonalou, postrádajíc celkového plánu předem řádně uváženého.⁸⁴⁾ Dovoleno bylo zaváděti dekretem na území Alsaska-Lotrinska i režim fiskální.⁸⁵⁾ Konečně

⁸⁰⁾ Srv. cit. zákon z 17. října 1919, čl. 3., § 1.: »Les territoires d'Alsace et de Lorraine continuent, jusqu' à ce qu'il ait été procédé à l'introduction des lois françaises, à être régis par les dispositions législatives et réglementaires qui y sont actuellement en vigueur.«

⁸¹⁾ Srv. cit. zákon z 17. října 1919, čl. 4., § 1. a 2.: »La législation française sera introduite dans lesdits territoires par des lois spéciales qui fixeront les modalités et délais de son application. — Toutefois, les dispositions de la législation française dont l'introduction présenterait un caractère d'urgence pourront être déclarées applicables par décret rendu sur la proposition du président du conseil et après rapport du commissaire général de la République.«

⁸²⁾ Ohledně rozdílu zákona a dekretu srv. příručku citovanou v poznámce 59), str. 23.: »Die Verfassung und die Gesetze ist der von der gesetzgebenden Gewalt, welche heute nur aus den beiden Kammern besteht, ausgesprochene gebietende Wille; bezüglich der Verfassung entscheiden die Kammern in vereinigter Versammlung, bezüglich der Gesetze tagen und beschliessen sie getrennt. — Die Dekrete und Verfügungen entstammen der vollziehenden Gewalt; die Dekrete werden vom Staatsoberhaupt, die Verfügungen von den Ministern, den Präfekten oder den Maires, jeweils in den Grenzen ihrer Zuständigkeit, erlassen.«

⁸³⁾ Srv. cit. zákon z 17. října 1919, čl. 4., § 3.: »Ces décrets seront soumis à la ratification des Chambres dans le délai d'un mois.«

⁸⁴⁾ Srv. cit. sněm. tisk »R«, str. 7.: »On a critiqué, à maintes reprises, la méthode employée pour accomplir cette oeuvre d'assimilation. En présence des cinq cents décrets qui ont été pris pour introduire des fragments de la législation française, procédure autorisée par l'article 4 de la loi du 17 octobre 1919, on a fait valoir que cette introduction se faisait un peu au hasard et sans plan d'ensemble étudié et établi d'avance. On peut cependant dire que des lois importantes ont été introduites soit par décret, soit par loi et, qu'en fait, de nombreux services ont été rattachés à leur Ministère respectif.«

⁸⁵⁾ Srv. cit. zákon z 17. října 1919, čl. 6., § 3.: »A titre temporaire, et jusqu' à ce qu'une loi spéciale soit intervenue à cet effet, l'introduction du

3. bylo dovoleno, aby dekretem přizpůsobovány byly též místní zákony zákonům a opatřením francouzským tam, kde unifikace recepce práva francouzského nezdála se býti možnou.⁸⁶⁾ Výkonná moc dostala takto i ve Francii v oboru úkolů unifikačních oprávnění dalekosáhlá. Značný význam příslušel následkem toho i poradní radě alsasko-lotrinské »conseil-consultatif d'Alsace et de Lorraine près du commissariat général de la République à Strasbourg«, zřízené dekretem z 9. září 1920 a používané vydatně při pracích unifikačních. Poradní radě připadlo studium návrhů všech dekretů, které zabývaly se úpravou práva v Alsasku-Lotrinsku, a připadlo jí i studium podobných návrhů zákonných. Veřejná sezení této poradní rady vyvolávala zcela obraz bývalého německého Landtagu, tedy obraz správní organizace německé, a proto také rada byla dekretem ze dne 14. listopadu 1924 nahrazena⁸⁷⁾ zvláštním poradním komitétém alsasko-lotrinským, který zřízen byl u předsedy vlády v Paříži.⁸⁸⁾ Zásluhy strassburské poradní rady jinak jsou uznávány, a dotkl se jich jmenovitě i jmenovaný poslanec Weill ve své již výše citované zprávě.⁸⁹⁾ Druhou důležitou etapou v návratu Alsaska-Lotrinska k správnímu a zákonodárnému režimu ostatní Francie je zákon ze dne 10. července 1925. Zákon tento ruší dnem 15. října

régime fiscal français, par voie de création, modification ou suppression d'impôts, taxes ou redevances de toute nature, pourra faire l'objet de décrets contresignés par le président du Conseil et le ministre des Finances et rendus sur le rapport du commissaire général de la République, après avis du conseil supérieur. Ces décrets seront soumis à la ratification des Chambres dans le délai d'un mois.»

⁸⁶⁾ Srv. cit. zákon z 17. října 1919, čl. 7.: »La procédure prévue aux §§ 2 de l'art. 4et 3 de l'art. 6 pourra être suivie en vue d'assurer l'application des lois et règlements locaux ou leur adaption temporaire aux lois et institutions françaises.«

⁸⁷⁾ Srv. cit. dekret ze 14. listopadu 1924, čl. 3.: »Toutes dispositions contraires au présent décret et notamment le décret du 9 septembre 1920 sont abrogés.«

⁸⁸⁾ Srv. citov. dekret ze 14. listopadu 1924, čl. 1.: »Il est créé auprès du président du conseil un comité consultatif d'Alsace et de Lorraine chargé de formuler un avis sur les projets qui lui seront présentés relativement à l'introduction des lois françaises dans les trois départements du Bas-Rhin, du Haut-Rhin et de la Moselle.«

⁸⁹⁾ Srv. citov. sněm. tisk »R« str. 6.: »Le Gouvernement institua, par le décret du 9 septembre 1920, le Conseil consultatif d'Alsace et de Lorraine. Ce conseil qui était composé de sénateurs, de députés, de conseillers généraux et de personnalités nommées par le Gouvernement à raison de leur compétence et de leurs études antérieures, vient d'être supprimé par un récent décret. On a souvent dû reconnaître les mérites de cette assemblée, qui a eu à étudier de nombreux projets de lois et de décrets introduisant des fractions de législation française en Alsace et en Lorraine. D'autre part, on a parfois jugé qu'en rendant ses séances publiques par l'admission de la presse et en évoquant ainsi l'image de l'ancien Landtag, il avait contribué lui-même à accentuer la ressemblance entre le régime du commissariat général et l'organisation administrative allemande.«

1925 generální komisiariát ve Štrassburku,⁹⁰⁾ odvolává s platností od 10. července 1926 ustanovení zákona ze dne 17. října 1919, která umožňovala system dekretový,⁹¹⁾ a organisuje znovu zvláštní aparát pro Alsasko-Lotrinsko a unifikační práce ve Francii. V náhradu za zrušeného generálního komisaře ve Štrassburku zřizuje se pod bezprostřední svrchovaností předsedy vlády v Paříži generální ředitelství.⁹²⁾ Jemu podřízeny všechny služby departementů alsasko-lotrinských, pokud nepřipadly zpět příslušným ministerstvům,⁹³⁾ a dáno mu za úkol pečovati o jednotnost názorů a výkonů v záležitostech, týkajících se Alsaska-Lotrinska, i pokud se řeší u ministerstev resortních.⁹⁴⁾ Ředitelství má ústřední službu v Paříži — pro práce zákonodárné, dozor a soustředění věcí ze služeb štrassburských, jakož i pro styk s ostatními ministerstvy a službami jim podřízenými,⁹⁴⁾ — ve Štrassburku pak má službu veřejného vyučování, službu kultusovou, úřad sociálního pojištění a službu personální a pensijní.⁹⁵⁾ Jinak služby štrassburského generálního komisiariátu

⁹⁰⁾ Srv. cit. zákon ze dne 10. července 1925, čl. 1.: »Le commissariat général de la République à Strasbourg est supprimé à la date du 15 octobre 1925.«

⁹¹⁾ Srv. cit. zák. ze dne 10. července 1925, čl. 7., § 1.: »Les alinéas 2 et 3 de l'article 4 et l'alinéa 3 de l'article 6 de la loi du 17 octobre 1919 cesseront d'être en vigueur à l'expiration du délai d'un an à dater de la promulgation de la présente loi.«

⁹²⁾ Srv. cit. zák. ze dne 10. července 1925, čl. 2., § 1.: »Il est institué, sous l'autorité immédiate du Président du Conseil des Ministres, une direction générale à laquelle ressortiront tous les services des départements du Haut-Rhin, du Bas-Rhin et de la Moselle qui n'auront pas été rattachés au Ministère duquel ils relèveraient de par leur nature.«

⁹³⁾ Srv. cit. zák. ze dne 10. července 1925, čl. 2., § 2.: »Le directeur général sera, en outre, chargé, au nom du Président du Conseil, d'assurer l'unité de vues et d'action ainsi que la solution des affaires dans les services rattachés aux Ministères compétents, notamment en ce qui concerne tous projets ayant pour objet, soit de modifier la législation, l'administration ou le régime fiscal spéciaux aux trois départements, soit d'y faire exécuter des travaux importants d'utilité publique.«

⁹⁴⁾ Srv. cit. zák. ze dne 10. července 1925, čl. 3., bod 1.: »La direction générale comprendra:

1° A Paris, un service central chargé des travaux législatifs, du contrôle et de la centralisation des affaires préparées par les services de Strasbourg ainsi que de la liaison avec les différents Ministères pour les services qui leur sont rattachés.«

⁹⁵⁾ Srv. cit. zák. ze dne 10. července 1925, čl. 3., bod 2.:

2° A Strasbourg:

a) Le service de l'instruction publique;

b) Le service des cultes;

c) L'office des assurances sociales;

d) Un service spécial chargé de centraliser et d'instruire toutes les réclamations relatives à l'interprétation ou à l'application des statuts locaux du personnel et de pensions.

byly buď zrušeny nebo byly připojeny příslušným ministerstvům.⁹⁶⁾ Tři prefekti Alsaska-Lotrinska zůstávají.⁹⁷⁾ Generální ředitel a ředitelé služeb mohou býti předsedou vlády zmocněni rozhodovati jeho jménem.⁹⁸⁾ Pro zjištění názorů, jak ve Francii hledí se na řešení úkolu unifikačního, jaká opatření a jaký postup považují se tu za účelné, je důležitou důvodová zpráva, kterou byl provázen návrh zákona ze dne 10. července 1925. V této důvodové zprávě jsou o věcech, s unifikačním problemem souvisejících, vysloveny tyto názory: 1. Uznává se, že řešení unifikačního úkolu vyžaduje zvláštního orgánu.⁹⁹⁾ Je jím nyní zmíněné generální ředitelství v Paříži. 2. Nahlíží se, že unifikační orgán umístěn býti musí v ústředí státní správy pro nezbytnost úzkého kontaktu s parlamentem, ministerstvy a pod.¹⁰⁰⁾ Proto volena za jeho sídlo místo Strassburku nyní Paříž. 3. Zdůrazňuje se, že unifikačnímu orgánu třeba zajistiti náležitým způsobem potřebnou autoritu, a z tohoto důvodu podřizuje se generální ředitelství přímo pod svrchovanost předsedy vlády.¹⁰¹⁾ 4. Poznává se, že na dobu, dokud nebude provedena unifi-

⁹⁶⁾ Srv. cit. zák. ze dne 10. července 1925, čl. 4., § 1.: »Dans un délai de trois mois à dater de la promulgation de la présente loi, les directions et services ayant appartenu précédemment au commissariat général de la République, et qui ne sont pas énumérés à l'alinéa 2 du précédent article seront, par décrets rendus dans les conditions des alinéas 2 et 3 de l'article 4 de la loi du 17 octobre 1919 relative au régime transitoire de l'Alsace et de la Lorraine, soit supprimés, soit rattachés aux Ministères desquels ils relèvent de par leur nature.

⁹⁷⁾ Srv. cit. zák. ze dne 10. července 1925, čl. 4., § 1. posl. věta: »Toutefois les préfets du Haut-Rhin, du Bas-Rhin et de la Moselle continueront à relever du Président du Conseil.«

⁹⁸⁾ Srv. cit. zák. ze dne 10. července 1925, čl. 4., § 3.: »Le Président du Conseil pourra donner délégation au directeur général ainsi qu'aux directeurs des services énumérés à l'alinéa 2 du précédent article pour statuer en son nom sur certaines affaires.«

⁹⁹⁾ Srv. cit. sněm. tisk »M« str. 2.: »...aussi est-il nécessaire de conserver un organe chargé de poursuivre l'oeuvre d'unification législative dans les domaines où elle n'a pas encore abouti.«

¹⁰⁰⁾ Srv. cit. sněm. tisk »M« str. 2. a 3.: »D'ores et déjà, et étant donné l'état actuel des assimilations affectuées, cet organe paraît mineux à sa place à Paris qu' à Strasbourg. La nécessité constante de se tenir au courant des travaux législatifs intéressant nos trois départements et d'achever avec les différents Ministères l'oeuvre d'unification à accomplir l'oblige à être en contact étroit avec le Parlement et les grandes administrations publiques.

Par sa présence auprès du Gouvernement, par ses contacts étroits et quotidiens avec le Parlement et les représentants alsaciens et lorrains, l'administrateur général pourra poursuivre l'oeuvre d'assimilation avec toute la diligence désirable et dans la mesure où elle est réalisable.«

¹⁰¹⁾ Srv. cit. sněm. tisk »M« str. 2. a 3.: »Pour accomplir cette tâche avec toute l'autorité désirable, nous avons été amenés à penser qu'il convenait que cet organe fût dirigé auprès du Président du Conseil, sous son autorité, par un administrateur général spécialement...«

kace a potrvají v zemi různé právní řády, je nutno pravidelným orgánům státní správy postavit po bok zvláštní orgán poradní, který by měl hlubší znalost věcí s dvojíostí právního řádu souvisejících, kterou pravidelné správní státní orgány osvojit si nemohou.¹⁰²⁾ Zákon z 10. července 1925 tvoří zatím poslední, ne ovšem konečný stupeň v unifikačním díle Francie. Jakým směrem brát se bude vývoj další, nelze zatím bezpečně seznati. Jisto je, že asimilační dílo ve Francii je daleko ještě svého ukončení, že těžko dá se dnes předvídati, kdy právní jednotu na celém území Francie bude úplnou.¹⁰³⁾ Další vývoj i výsledek unifikačních prací závislým bude také od toho, jak vypořádají se ve Francii snahy, kryjící se s tradicí zcmě, s lnutím autonomistickým. Zmínka o tom, že hnutí toto jest silné, stala se již výše.¹⁰⁴⁾

¹⁰²⁾ Srv. cit. sněm. tisk »M«, str. 2. a 3.: »... il serait dangereux de confier l'application des textes en vigueur dans les trois départements recouverts à la connaissance exclusive des administrations centrales, peu au fait de la réglementation locale et mal préparées à ménager les transitions indispensables au passage d'un régime à l'autre;...« »... il doit être appelé à apporter aux Ministère le concours de ses avis, de façon à assurer aux intérêts alsaciens et lorrains toutes les garanties que le passage d'une législation à l'autre doit leur apporter...« »D'autre part, auprès des Départements ministériels qui ont, par suite des rattachements opérés, à connaître des questions alsaciennes et lorraines, il conviendra que ce haut fonctionnaire soit le conseiller éclairé faisant entendre son avis sur toutes les mesures pouvant modifier l'état actuel de la réglementation et pouvant avoir leur répercussion sur d'autres domaines législatifs où l'assimilation est moins avancée.«

¹⁰³⁾ Srv. cit. sněm. tisk »M« str. 2.: »L'oeuvre d'assimilation poursuivie depuis quatre ans, grâce à la procédure instituée par la loi du 17 octobre 1919, est donc loin d'être achevée, et l'on ne saurait prévoir actuellement avec précision à quel moment l'unité de législation sera complète entre nos trois départements et le reste du territoire.«

¹⁰⁴⁾ Pokud by staf nebyla doložena texty citovaných právních předpisů a sněmovních tisků neb jinými zvlášť uvedenými prameny, jsou jejím podkladem též zprávy dodané úřady. Poučení o veřejném právu a státní administrativě ve Francii poskytne též příručka: »Précis élémentaire de droit constitutionnel (organisation des Pouvoirs publics et Libertés publiques) par Félix Moreau doyen de la faculté de droit de l'université d'Aix-Marseille, Paris 1921.«

Trestný poriadok.

»Věstník Československé společnosti pro právo trestní« otiskol v čísle 4. roč. 1926 na str. 114. a 115. kritiku příručky »Trestný poriadok«, sostavenej z podnetu unifikačného ministerstva. Kritika zabýva sa tiež jazykovou stránkou príručky a vytýka príručke, že jej slovenčina je nedokonalá. K poznámkam kritiky, jazykovej stránky príručky sa týkajúcim, podotýka sa toto: »Neodpovedá skutku, že Fajnor-Zátorecký (»Právnický terminologický slovník« z r. 1923) prekladá slovo »meghallgatás« alebo »kihallgatás« do slovenčiny slovom »výslech«. Dôkaz: na stránke 109.